

TRENDY A AKTUALITY Z HOSPODÁRSKEHO SVETA

1/2019

GLOBALNA EKONOMIKA

Rok 2019: hospodárstvo sa začne spomaľovať, kríza by nemala prísť

Rok 2019 bude rokom hospodárskeho ochladenia. Tri najväčšie ekonomiky sveta (CN, USA, Eurozóna) síce spomalia svoj rast, svetové hospodárstvo však bude v roku 2019 ťahať nahor pokračujúci rast rozvojových krajín. Podľa prognóz FED, ECB a OECD sa budú najbližšie mesiace niesť síce v slabších, no stále v pozitívnych číslach. Podľa analýzy J&T Banky by svetová ekonomika mala spomaliť z aktuálnych 3,8 % na 3,6 %. Brzdiť bude najmä Západ, ktorého rast klesne pod 2 % najmä v dôsledku spomalenia ekonomiky USA, kde vyprchal efekt zníženia daní. V horizonte desiatich rokov sa za najväčšie hrozby považujú klimatické zmeny, ovplyvňovanie počasia, menový populizmus a vývoj emocionálne reagujúcej umelej inteligencie. Pomalšie porastie aj eurozóna pri zhoršovaní exportných trhov a pri viacerých politických neistotách na čele s odchodom GB z EÚ. Mínusom pre rozvinuté ekonomiky budú aj menej uvoľnená menová politika a obmedzené výrobné kapacity spolu s nedostatkom pracovných síl. Súčasná úroveň spotreby, investícií, sily trhu práce, ako aj prieskumy dôvery prichod recesie nenaznačujú.

Čína do 10 rokov ekonomicky ovládne svet

Podľa Standard Chartered sa CN do 10 rokov stane svetovou veľmocou. Nasledovať by ju mala India a až na 3. mieste by sa mali umiestniť USA. S ohľadom na aktuálny rast hospodárstva a počet obyvateľov znie hypotéza zaujímavo, no obchodná vojna USA – CN môže rast CN zabrzdiť (postupné spomaľovanie hospodárstva CN to už naznačuje). Súvisí to o.i. aj s tlakom USA na zníženie objemu úverov SB pre CN (v r. 2018 len 1,8 mld. USD, čo predstavuje pokles až takmer o 30 %).

Obchodná vojna USA - Čína a jej dôsledky

Štatistiky z CN odhalili výrazný pokles jej exportu v decembri 2018. OECD naďalej preukazuje zmiernenie dynamiky rastu vo väčšine jeho hlavných ekonomík. Pozitívnym faktom pre globálny obchod sú však pokračujúce rokovania USA – CN o urovnaní obchodných vzťahov. USA napriek pokračujúcemu vládnemu shutdownu pozastavili do 1.3.2019 uplatnenie plánovaného zvýšenia ciel na CN tovary v hodnote 200 mld. USD a CN prisľúbila nákup amerických biopotravín.

Rakúšania vymysleli európsku Hodvábnu cestu, ale bez Slovenska

Viedenský inštitút pre medzinárodné ekonomické porovnanie predstavil štúdiu Európskej hodvábnej cesty. Projekt však obchádza ČR i SR. Podľa spoluautora štúdie, Maria Holznera, majú ČR a SR silný priemyselný potenciál, no zaostávajú za centrami, ako je sever IT, CH alebo Bavorsko. Európska hodvábna cesta by mala dve trasy, severnú a južnú. Celkové investície sa odhadujú na 1 bilión Eur. V krajinách, ktoré sú súčasťou týchto koridorov, sa počíta s priemerným ročným rastom HDP na úrovni 3,5 % a táto infraštruktúra by mala vytvoriť až 2 milióny nových pracovných miest.

Shutdown bude mať horší vplyv na ekonomiku, ako sa očakávalo

Odhady Moody's Analytics počíta s negatívnym vplyvom shutdownu vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP, ak zatvorenie federálnych úradov potrvá do 31.3.2019. Aktuálne prognózy hovoria o zdvojnásobení spomalenia rastu ekonomiky USA t.j. o 0,1 percentuálneho bodu každý týždeň. Pôvodne sa počítalo len s negatívnym vplyvom toho, že 800-tisíc zamestnancov federálnych úradov nedostáva výplaty. Teraz sa však predpokladá, že dosah bude omnoho negatívnejší z dôvodu väčších strát súkromných dodávateľov.

Rekordne nízka miera nezamestnanosti v EÚ

Miera nezamestnanosti v eurozóne sa v novembri znížila na najnižšiu úroveň za poslednú dekádu. Miera nezamestnanosti klesla na 6,7 %, ktorá je najnižšia od začiatku zberu týchto údajov v januári 2000.

ENERGETIKA

OECD: Do dvadsiatich rokov bude svet potrebovať o 30 % viac energie

OECD upozorňuje, že do roku 2040 bude svet potrebovať o 30 % viac energie, ako doteraz čo zdôrazňuje imperatív hľadania inovatívnych spôsobov získavania energie, jej výroby, distribúcie a skladovania.

Rokovania ohľadom revízie európskej Smernice o plyne (Gas Directive)

Počas zasadnutie pracovnej skupiny pre energetiku (15.1.) bola prerokovaná otázka revízie Gas Directive. Rokovanie ukázalo pretrvávajúce nezhody medzi 3 skupinami štátov. Riešili otázky legalizácie výnimky pre NS2, napojenie na 2. vetvu tzv. Tureckého prúdu a záujem zachovať existujúci režim na konektoroch spájajúcich EÚ siete s tretími krajinami. Ďalšou otázkou je prenos časti kompetencií v oblasti riadenia plynovej infraštruktúry z národných štátov na EK (tzv. empowerment). Trilaterálne rokovania EK-UA-RF sa budú konať 21.1.2019. Kvôli všetkým vyššie uvádzaným nezhodám, zatiaľ nie je možné prijatie direktívy. SK zastáva negatívne postoje voči NS2 a v doterajších rokovaniach v súlade s jej národnou pozíciou podporuje zachovanie existujúceho režimu na plynovom interkonektore SR - UA.

Nemecko zavrelo poslednú baňu na čierne uhlie

V Porúří bol uzatvorený uhoľný dol Prosper-Haniel. Dôvodom neboli obavy o životné prostredie, ale lacný dovoz zo zahraničia. Väčšina čierneho uhlia pochádza z RF, USA, AU či CO. DE kancelárka Merkelová už v r. 2007 rozhodla o postupnom ukončení štátnej podpory ťažby a zavretí baní do roku 2018. Fosílna palivá stále pokrývajú takmer 40 % spotreby elektriny, čo je čiastočne spôsobené Merkelovej rozhodnutím odstaviť všetky jadrové elektrárne. V DE je stále otvorených mnoho lignitových a hnedouhoľných baní. Vládou menovaná komisia vo februári oznámila plán útlmu uhlia ako súčasť širšieho DE plánu pre uhlíkovo neutrálnu ekonomiku do roku 2050.

TECHNOLÓGIE

Šesť technologických zmien v roku 2019

1. Hybridná realita – predstavuje všade prítomnú umelú inteligenciu prostredníctvom virtuálnych asistentov, smart home systémov, áut pripojených na internet so schopnosťou „vnímať“ okolie
2. Dátový Klondike - do r. 2020 by mal celkový objem uložených dát na svete dosiahnuť 44 triliónov gigabajtov. Nové algoritmy z množstva nahromadených dát dokážu konečne vydolovať cenné informácie.
3. Rýchlejšie géčka – znamená príchod novej generácie 5G zariadení, ktoré do roku 2030 pokryjú svet. Na uliciach vzniknú dátové mikro-huby – malé dátové centrá.
4. Sťahovanie do privátnych cloudov - Multi-cloudové prostredia podporujú nasadzovanie AI a strojového učenia, pretože organizáciám uľahčujú manažment ich systémov, presun dát a ich spracovanie. Minidátové centrá tak o chvíľu nájdeme aj v inteligentných autách, v industriálnych smart továrňach – skrátka všade.
5. Generácia Z – prezentujú ľudia narodení po roku 1995 - prinesú technologickú evolúciu na pracoviská po celom svete a zvýšia IT gramotnosť svojich starších kolegov.
6. Biznis bez odpadu – firmy sa budú snažiť dosiahnuť skoro 100 % recykláciu a zníženie odpadu prakticky na nulu. Pri zavádzaní udržateľných biznis modelov sa uplatnia technológie blockchainu.

Česko ako inovačný líder Európy 2030

ČR pripravuje s tímom 30 odborníkov novú inovačnú stratégiu do roku 2030, ktorá má za cieľ dostať ČR na špičku vo vývoji a výskume. Predsedom rady je premiér A. Babiš. Stratégiu predstavia jej autori spolu s premiérom na konferencii „Czech Republic-country for future“ dňa 18.2.2019 v Prahe. Stratégia identifikuje 10 kľúčových oblastí. Predpokladom úspešnej stratégie je zvýšenie objemu finančných prostriedkov, smerujúcich do výskumu a vývoja do roku 2030 na úroveň 3 % HDP (v r.2017 ČR dala na výskum a vývoj len 1,8 % HDP, cca 90 miliárd CZK). Kľúčové piliere stratégie ČR budúcnosti: technické vzdelávanie, inovačné centrá, stavebná infraštruktúra, šikovný marketing a šikovné investície.

Uber a Bell chcú zaviesť lietajúce drony ako aerotaxi od roku 2025

V roku 2018 v Las Vegas predstavil Bell aerotaxi pre 5 cestujúcich, začiatkom r. 2019 už priniesol kompletný model stroja so štvoricou rotorov. Medzi prvými by aerotaxi mala do svojej flotily zaradiť spoločnosť Uber.

Ford a Volkswagen vytvoria nové partnerstvo

Ford a VW podpísali memorandum o vytvorení aliancie na výrobu autonómnych automobilov. Začiatok výroby spoločných vanov a stredne veľkých nákladných automobilov sa očakáva v roku 2022. Ide o prvú alianciu medzi americkou a nemeckou automobilkou vôbec.

Automobilky FORD a Jaguar Land Rover prepúšťajú zamestnancov

Americký Ford v rámci reštrukturalizácie svojich aktivít v Európe zníži zamestnanosť o tisíce pracovníkov. Jaguar Land Rover (JLR) takisto avizoval prepustenie 4500 zamestnancov vo VB, čo zdôvodnil "pokračujúcou neistotou ohľadom Brexitu". JLR súčasne začína vyrábať komponenty pre elektrické autá v už existujúcom závode v Wolverhamptone s postupným prechodom na autonómne a elektrické vozidlá.

Belgicko sa stáva vstupnou bránou Alibabu do Európy
Čínska internetová skupina Alibaba stavia v BE obrovské logistické centrum, ktoré je súčasťou rodiacej sa elektronickej svetovej obchodnej platformy (eWTP). Jack Ma, majiteľ spoločnosti Alibaba, ju prezentuje ako nástroj na uľahčenie globálneho exportu najmä menším výrobným firmám. Analytici však uvádzajú, že Alibaba chce týmto spôsobom ovládnuť svetový digitálny obchod. Jack Ma vyhlásil, že jeho krajina by sa mala orientovať na Hodvábnu obchodnú cestu smerom do juhovýchodnej Ázie, Afriky a Európy. Na všetkých troch kontinentoch si Alibaba už vytvoril prvé elektronické huby (v Malajzii, v Rwande a v rámci EÚ v Belgicku).
Nabíjačky elektromobilov môžu vážne ohroziť domácu sieť
Spoločnosť Kaspersky Lab kontrolovala sieť široko dostupných domácich nabíjačiek, ktoré obsahujú funkciu vzdialeného prístupu. Odborníci zistili, že v prípade zneužitia by pripojená nabíjačka mohla spôsobiť preťaženie napájania, ktoré by znefunkčnilo sieť, do ktorej bola pripojená, čo by sa nezaobišlo bez finančných následkov. Mohli by byť poškodené aj ostatné zariadenia pripojené k sieti.

SLOVENSKO
Automobilový priemysel predstavuje takmer polovicu priemyselnej výroby SR
Automobilová výroba sa na celkovej priemyselnej produkcii SR podieľala 46,8 % a na priemyselnom exporte SR 35 %. SR vedie svetový rebríček v počte vyrobených automobilov na 1 000 obyvateľov (198 vozidiel/obyvateľ). U.S. Steel Košice vybuduje v závode novú linku na výrobu elektrotechnickej ocele v hodnote 130 mil. Eur. Oceľ sa používa v generátoroch, transformátoroch, ako aj v elektromobiloch.
SR a hrozby automatizácie priemyslu
SR je najzraniteľnejšou krajinou EU z hľadiska zamestnanosti pri nástupe robotizácie, dotknutý by mal byť najmä automobilový priemysel. V SR by mal v r. 2025 počet robot-hodín po prvýkrát prevýšiť počet hodín ľudského činiteľa. Zatiaľ sa o prepúšťaní v automobilovom priemysle v súvislosti s robotizáciou nehovorí, no VW potichu začal 2. vlnu prepúšťania a znižovania počtu členov manažmentu nielen v DE, ale už aj v SR.
OECD: SR na 36. mieste v rebríčku inovatívnosti
Slovensko si podľa OECD za vlaňajšok polepšilo v indexe inovatívnosti a patrí do prvej päťdesiatky najinovatívnejších krajín sveta. Aktuálne je na 36. mieste. Na čele rebríčka Global Innovation Index sa za rok 2018 umiestnilo CH. SR má najviac inovácií v IT sektore, naopak zaostáva v oblastiach, ako je medicína, biomedicína či robotika. EÚ je ako celok na úrovni celosvetového priemeru. V priemere sa inovačná výkonnosť EÚ od roku 2010 zvýšila o 5,8 %.
Slovensko porazilo Rusko, USA, Čínu či Japonsko. Máme najlepších programátorov na svete.
Z testu SkillValue, ktorý odzrkadľuje IT schopnosti jednotlivých ľudí jasne vyplýva, že Slováci sú špičkoví programátori, ktorým patrí prvá priečka spomedzi všetkých krajín. Podobne sú na tom pritom aj naši susedia z ČR, PL či HU, ktorí sa umiestnili hneď za našou krajinou. Prvých pätnásť priečok obsadzujú európske krajiny.
Tvrďý alebo mäkký Brexit? Dopady na Slovensko
Podiel VB na vývoze SR v prvých 3 kvartáloch 2018 predstavoval 5%. Po spustení výroby automobilky JLR možno očakávať, že VB sa zaradí v dôležitosti obchodných partnerov SR za DE a ČR. Negatívne dopady v dôsledku tvrdého Brexitu by mohli dosiahnuť 1 % HDP SR s ohrozením vyše 10 000 pracovných miest (podobne v ČR). Brexit bez dohody by mal dosah aj na DE ekonomiku, kam smeruje 23 % vývozu SR.